

Betænkning

over forslag til lov om folkebiblioteker [af Poulsgaard m. fl.].

(Afgivet af kulturudvalget den 1. april 1976).

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender. Disse er tillige med ministerens svar optrykt som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med følgende begrundelse:

Lovforslaget giver mulighed for at bortskære ekstravagante og særdeles dyre servicefunktioner som f. eks. pladeudlån, børnepasning, kunstudlån m. m.

Lovforslaget råder bod på den omstændighed, at den nuværende bibliotekslov er løbet folketinget fuldstændig af hænde. Under den nuværende bibliotekslovs vedtagelse blev det anslået, at den ville koste 6 mill. kr. Men den har kostet i hundredvis af millioner mere, således at udgifterne i dag pr. familie er 600 kr. årligt.

Vedtagelse af dette lovforslag vil derfor stoppe de ulykker, som den nuværende bibliotekslov medfører.

Den nuværende bibliotekslov er asocial, idet den indebærer store subsidier til overklassens fornøjelser.

Fremskridtspartiets lovforslag vil medvirke til, at der bliver rådet bod på dette, idet brugerne nu i højere grad kommer til at betale for den vare, de modtager.

Kaj V. Andersen (V).	Hovmand (V).	Nathalie Lind (V).	Mette Madsen (V).
Poulsgaard (FP).	Eva Rothenborg (FP).	Chr. Christensen (KrF).	Jes Schmidt (CD).
Lasse Budtz (S).	Lysholt Hansen (S), formand.	K. J. Mortensen (S).	Robert Pedersen (S).
Birte Weiss (S).	Bernhard Baunsgaard (RV).	Kristine Heltberg (SF).	
	Wilhjelm (VS).	Lembourn (KF), næstformand.	

Bilag.

Udvalgets spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender og dennes besvarelser.

Spørgsmål 1:

»Ministeren bedes oplyse, hvor mange bogudlån han skønner der sandsynligvis vil blive tale om i finansåret 1976-77 fra

- a. folkebibliotekerne,
- b. skolebibliotekerne,
- c. forskningsbibliotekerne.«

Svar:

Bibliotekstilsynet har herom oplyst, at der i folkebibliotekerne siden 1972-73 har været en gennemsnitlig årlig stigning i udlån af bøger til voksne på 6,8 pct. Den tilsvarende gennemsnitlige årlige stigning i udlån af bøger fra folkebibliotekernes afdelinger for børn har været 12,4 pct. Der ses ingen tegn på, at stigningen i udlån vil ændres væsentligt.

På denne baggrund skønnes det, at bogudlåene fra folkebibliotekerne i 1976-77 i alt vil udgøre ca. 66 mill. bind, fordelt med ca. 39 mill. bind fra afdelingerne for voksne og ca. 27 mill. bind fra afdelingerne for børn.

Direktoratet for Folkeskolen, Folkeoplysning, Seminarier m. v. oplyser, at man forventer fortsat stigning i bogudlåene fra skolebibliotekerne med en vis tendens til affladning af stigningskurven. Direktoratet skønner, at bogudlåene fra skolebibliotekerne i 1976-77 vil udgøre ca. 34 mill. bind.

Om forskningsbibliotekerne har rigsbibliotekaren oplyst, at de 29 største forskningsbiblioteker, hvis statistik offentliggøres i Biblioteksårbogen, i 1974-75 har haft et samlet bogudlån på 1.267.000 bind. Da stigningsprocenten i forhold til 1973-74 er 4,8 pct., vil et skønnet bogudlån for disse forskningsbiblioteker i 1976-77 være noget højere end en lineær fremregning, der giver 1.400.000 bind i bogudlån i 1976-77.

Imidlertid er dette kun et ringe udtryk for benyttelsen af forskningsbibliotekerne som helhed. For det første er der som bekendt flere hundrede forskningsbiblioteker i Danmark, herunder biblioteker på universitetsinstitutter,

sygehusenes lægevidenskabelige biblioteker m. v., hvis statistik bortset fra de nævnte 29 ikke registreres nogetsteds, og som i øvrigt i mange tilfælde ikke udlåner bøger.

Dernæst må det være relevant at gøre opmærksom på, at netop forskningsbibliotekernes benyttelse for en meget væsentlig dels vedkommende finder sted på anden måde end bogudlån, ved læsesalslån, dokumentationsforespørgsler m. v., ligesom mange forskningsbiblioteker, også af de større, har store samlinger på »åbne hylder«, hvis benyttelse ikke registreres.

Spørgsmål 2:

»Ministeren bedes oplyse, hvor stor den samlede skatteyderbetalte udgift til biblioteker er i de andre EF-lande.«

Svar:

Ifølge oplysninger modtaget fra Bibliotekstilsynet, indsamler Unesco med regelmæssige mellemrum statistiske oplysninger om biblioteksvæsenet i medlemslandene. Resultatet offentliggøres i Unesco's Statistical Yearbook. Desværre har det vist sig, at årbogen kun omfatter nogle af EF-landene, at de meddelte data i den seneste udgave er 5-6 år gamle, og endelig at biblioteksudgifternes størrelse kun undtagelsesvis er oplyst.

Et fyldestgørende svar på spørgsmålet kan antagelig kun tilvejebringes gennem korrespondance med centrale biblioteksinstanser i hvert enkelt af de pågældende lande.

Spørgsmål 3:

»Ministeren bedes meddele ajourførte oplysninger (skøn) vedrørende den i forslaget, side 2, spalte 2, nævnte fritidsvaneundersøgelse.«

Svar:

På grundlag af Bibliotekstilsynets undersøgelser kan følgende oplyses:

Socialforskningsinstituttet har i januar 1975

gennemført en delvis gentagelse af fritidsvaneundersøgelsen fra 1964.

Efter telefonisk og skriftlig kommunikation med Socialforskningsinstituttet kan oplyses:

Såvel fritidsundersøgelsen fra 1964 som gentagelsen fra 1975 medtager kun den voksne befolkning. Aldersgrænsen er 15 år i 1964-undersøgelsen og 16 år i 1975-undersøgelsen.

I 1964 var 27 pct. af de udspurgte i gang med læsning af en bog på undersøgelsestidspunktet. I 1975 var 41 pct. af de udspurgte i

gang med læsning af en bog på undersøgelsestidspunktet.

I 1964 benyttede 25 pct. af de udspurgte biblioteket. I 1975 benyttede 37 pct. af de udspurgte biblioteket.

I 1964 benyttede 6 pct. af de udspurgte bibliotekets læsesal. I 1975 benyttede 8 pct. bibliotekets læsesal.

I 1964 opgav ca. 50 pct., at de ikke læste bøger. I 1975 skønnes, at kun 25 pct. ikke læser bøger.